

Právní úprava teplárenství

JUDr. Kateřina Eichlerová, Ph. D.

Teplárenství

- Tepelná energie
 - teplo
 - chlad
- Dálková dodávka tepelné energie
- uzavřený systém – uzavřený trh
 - Dodávku tepelné energie zajišťuje provozovatel přímo připojeného zařízení (zdroj/rozvodné tepelné zařízení)
 - Nelze si dodavatele vybírat
 - Neexistuje obchodník s tepelnou energií
- Veřejná služba i podnikání

Historie teplárenství

- 20. léta 20. století
 - První soustavy (průmysl)
 - Praha – Holešovice, Brno (Špitálka), Ústí nad Labem
- 50. – 60. léta 20. století
 - Rozvoj velkých soustav (průmyslové a urbanizované aglomerace)
 - Ostravsko, Severní Čechy, Pardubice a Hradec Králové, Praha
- 70. – 80. léta 20. století
 - Sídliště
 - Technické zaostávání
- Přelom tisíciletí
 - Ekologizace, racionalizace

Historie – právní úprava

- zákon č. 80/1957 Sb., elektrizační zákon
 - 1. 1. 1958 – 1. 1. 1988
- vyhláška č. 38/1963 Sb, o zřizování a provozování zařízení pro výrobu a rozvod tepla
 - 1. 1. 1963 – 1. 1. 1988
- zákon č. 89/1987 Sb., o výrobě, rozvodu a spotřebě tepla
 - 1. 1. 1988 – 1. 1. 1995
- zákon č. 222/1994 Sb., o podmínkách podnikání v energetických odvětvích a o Státní energetické inspekci
 - 1. 1. 1995 – 1. 1. 2001
- zákon č. 458/2000 Sb., energetický zákon
 - od 1. 1. 2001

Základní požadavky

- Spolehlivost dodávek tepelné energie
- Trvalá bezpečnost dodávek tepelné energie
- Energetická účinnost
- Minimalizování dopadů na životní prostředí
- Přiměřená cena
- Ochrana zákazníků a spotřebitelů
- Ochrana oprávněných zájmů držitelů licence

Základní třídění zařízení

- Zdroje

- I. dělení:

- centrální zdroje: teplárny, výtopny, zařízení pro energetické využití odpadu (spalovny)
 - Lokální zdroje: blokové kotelny

- II. dělení:

- Podporované zdroje
 - Obnovitelný zdroj energie nebo druhotný energetický zdroj
 - Kombinovaná výroba tepla a elektřiny
 - Ostatní zdroje

- Rozvodné tepelné zařízení

- Tepelné sítě: Tzv. dvoutrubky a Tzv. čtyřtrubky / pára, horká voda, teplá voda
 - Předávací stanice: Centrální a Objektové / Kompaktní

- Přípojky

- Odběrné tepelné zařízení

Soustava zásobování tepelnou energií

§ 2 odst. 2 písm. c) bod 14 energetického zákona

- soustava tvořená vzájemně propojeným
 - zdrojem nebo zdroji tepelné energie a
 - rozvodným tepelným zařízením
- sloužící pro dodávky tepelné energie pro vytápění, chlazení, ohřev teplé vody a technologické procesy,
- je-li provozována na základě licence na výrobu tepelné energie a licence na rozvod tepelné energie

- soustava zásobování tepelnou energií je zřizována a provozována ve veřejném zájmu (uspokojování veřejné potřeby tepla).

Soustava zásobování tepelnou energií (dříve CZT)

- Zdroje propojené jedním rozvodným tepelným zařízením
- Kryto licencemi

Význam

- Stav nouze
- Preference v zákoně o ochraně ovzduší
- V případě podpory podporovaných zdrojů
- Zákon o hospodaření energií
- Cenová lokalita

Výhody a nevýhody SZTE (CZT)

Výhody

- Dopady na životní prostředí
- Vysoká účinnost výroby (při kombinované výrobě)
- Odborný provoz
- Vysoká spolehlivost (více paliv, více zdrojů)
- Bezpečnost
- Provozní komfort
- DPH
- Podmínka efektivního termického využití odpadu, efektivní kombinované výroby elektřiny a tepla a stabilizačním článkem elektrizační sítě

Nevýhody

- Ztráty v rozvodech zvyšují spotřebu tepla
- Nutnost provozu rozvodů podle nejnevýhodnější topné křivky
- Předimenzovanost zdroje a sítí z minulosti
- Vodárenský efekt (uzavřený systém)
- Místy přetápění

Podnikatelská oprávnění

Jde-li o podnikání, nejen rozúčtování nákladů

- Licence (výroba a rozvod)
 - v případě dodávky třetím osobám ze zdroje určené vícero objektům
 - na výrobu a rozvod tepelné energie
 - Energetický regulační úřad
- Živnostenské oprávnění (jen výroba)
 - v případě dodávky třetím osobám ze zdroje jen pro jeden objekt
 - volná živnost – výkon zdroje do 50 kW
 - koncese – výkon zdroje nad 50 kW

http://www.eru.cz/user_data/files/licence/stanoviska/lic_ss_sprava.pdf

Licence

- Registrační princip (ne koncesní)
 - Všeobecné podmínky podnikání
 - Plná svéprávnost
 - Bezúhonnost ve smyslu energetického zákona
 - Odborná způsobilost
 - Technické předpoklady
 - Technická úroveň energetického zařízení (bezpečnost a spolehlivost)
 - Vztah k energetickému zařízení
 - vlastnické právo anebo právo užívat – souhlas vlastníka na dobu udělení licence)
 - Finanční předpoklady
 - bezdlužnost
 - Finanční zabezpečení provozování činnosti (finanční plán na 5 let)
 - Překážkou je zrušení licence z důvodů podle § 10 odst. 2 písm. b) či c)

Ochrana SZTE – základní rámec

- § 77 odst. 5 EZ + zákon o hospodaření energií
- Preference SZTE před ostatními způsoby vytápění (vyjma nestacionárních zdrojů znečištění)
 - povinnost připojení, zákaz odpojení - § 16 odst. 7 zákona o ochraně ovzduší
- Zvláštní pravidla pro odpojování
 - Stavební řízení
 - Územní energetická koncepce
 - Souhlas orgánu ochrany životního prostředí

Limity volby způsobu vytápění

- **Metodická pomůcka odboru stavebního řádu Ministerstva pro místní rozvoj „Změna způsobu vytápění v souvislosti s odpojením od soustavy zásobování tepelnou energií“ (částečně překonaná)**

Další podpora dálkového tepla

- Podporované zdroje – podpora tepla v případě SZTE a technologického užití
 - Obnovitelné zdroje
 - Povinnost připojit do SZTE a vykupovat teplo
 - Kombinovaná výroba tepla a elektřiny
 - Účinná soustava zásobování tepelnou energií

Povinnosti držitele licence

Základní

- Kontraktační povinnost
 - Územní energetická koncepce
 - Rozvodné tepelné zařízení n. tepelnou přípojku
 - Odběrné tepelné zařízení má stanovenou technickou úroveň
- Povinnost zajistit dodávku tepelné energie
- Povinnost tvořit ceny v souladu s cenovým rozhodnutím ERÚ
- Povinnost přispívat do Energetického regulačního fondu
- Informační povinnost vůči úřadům

Zvláštní

- Povinnost pokračovat ve výkonu licencované činnosti
- Povinnost poskytnout zařízení při stanovení povinnosti nad rámec licence
- Povinnost nad rámec licence

Povinnosti odběratele

- Spravovat odběrné tepelné zařízení tak, aby nebyla ohrožena hospodárnost, bezpečnost a spolehlivost dodávek
- Upravit na svůj náklad své odběrné tepelné zařízení v případě změny teplotnosné látky nebo jejích parametrů
- Neprovazovat vlastní náhradní či jiný zdroj propojený s rozvodným tepelným zařízením bez písemné dohody s distributorem
- Odpojit se jen, pokud připojení již není ekonomicky přijatelné, a dodržet přitom zákonem stanovený postup (u nestacionárních zdrojů znečištění není volba způsobu dodávky tepelné energie omezena)

Cenová regulace

- Cenová rozhodnutí
 - Energetický regulační úřad
 - Věcné usměrňování cen
 - právní předpis
 - Cenová lokalita
- Kontrola
 - Ex post
 - Energetický regulační úřad

Spory

- Působnost ERÚ
 - spory o uzavření smlouvy podle energetického zákona mezi držiteli licencí nebo mezi držitelem licence a zákazníkem
 - spory o omezení, přerušení nebo obnovení dodávek tepelné energie z důvodu neoprávněného odběru (ne ale neoprávněnou dodávku)
 - spory o splnění povinností ze smluv mezi držiteli licencí nebo mezi držitelem licence a zákazníkem, pokud s pravomocí Energetického regulačního úřadu rozhodovat vzniklý spor souhlasí všichni účastníci řízení
 - **na návrh zákazníka v postavení spotřebitele** odebírajícího tepelnou energii pro spotřebu v domácnosti nebo zákazníka, který je fyzickou osobou podnikající, rozhoduje
 - 1. spory mezi zákazníkem a držitelem licence o splnění povinností ze smluv o dodávce tepelné energie,
 - 2. o určení, zda právní vztah mezi zákazníkem a držitelem licence, jehož předmětem je dodávka tepelné energie, vznikl, trvá nebo zanikl, a kdy se tak stalo,
- Jinak soud

Teplárenství a soutěž

- ERÚ a ÚOHS působí vedle sebe
- Vymezení trhu
 - Lze ztotožnit jen s územím, kde jsou rozvody?
 - Distributor tepelné energie většinou v postavení dominanta.
 - Trh je omezen jen na dálkové teplo, anebo zahrnuje i jiné způsoby vytápění?
- Přístup k technické infrastruktuře v. sektorová úprava

Szabo, V. Ochrana hospodářské soutěže v tepelné energetice, Revue pro právo a technologie, 2015, roč. 6, č. 12, s. 79-124

- Veřejné zakázky – sektorový dodavatel
 - V případě zvláštních či výhradních práv
 - Dovozuje se u držitele licence na rozvod tepelné energie – z důvodu vzniku věcných břemen vstupu na cizí pozemky
 - U držitele licence na výrobu tepelné energie – jen v případě podporovaných zdrojů